

อุปลักษณสัตว์ในนวนิยาย เรื่อง “คนในนิทาน” : สัตว์ศึกษา ตามมุมมองวรรณกรรมวิจารณ์เชิงนิเวศ

Animal Metaphors in “People in Story” : Animal Study with Regard to Ecocriticism Perspective

ขวัญชนก นัยจรณ์¹ | Khwanchanok Naijarun

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์อุปลักษณสัตว์ตามแนวคิดสัตว์ศึกษาในมุมมองวรรณกรรมวิจารณ์เชิงนิเวศจากนวนิยายเรื่องคนในนิทาน ของ กร ศิริวัฒน์ ดำเนินการวิจัยโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยทางมนุษยศาสตร์ ทำความเข้าใจและตีความวรรณกรรมตามแนวคิดสัตว์ศึกษาในมุมมองวรรณกรรมวิจารณ์เชิงนิเวศ ผลการวิจัยพบว่าอุปลักษณสัตว์ มี 2 ลักษณะ คือ

1) อุปลักษณสัตว์ในการสร้างอำนาจในครอบครัว เพื่อแย่งชิงการเป็นผู้นำ สัตว์ถูกนำมาใช้เป็นเครื่องต่อรองอำนาจโดยมนุษย์ยึดเยียดความเป็นสัตว์ให้ผ่านการกระทำ การเปรียบเปรย การย่ำยี แสดงให้เห็นความอยุติธรรมที่มนุษย์มีต่อสัตว์ 2) อุปลักษณมนุษย์ในสังคมเป็นสัตว์ที่อยู่ในฝูง มนุษย์สร้างวัฒนธรรมให้เป็นเครื่องแสดงความเจริญงอกงาม มนุษย์จึงมองสัตว์ว่ามีความเป็นอื่นจากเผ่าพันธุ์ของตนนำไปสู่การปฏิบัติต่อสัตว์อย่างไม่เท่าเทียม ทั้งที่มนุษย์และสัตว์ต่างก็มีความเป็นหนึ่งเดียวกันในฐานะสิ่งมีชีวิตในธรรมชาติ โดยนวนิยายได้ตีแผ่พฤติกรรมมนุษย์ขณะเดียวกันกับที่เสนอแง่มุมให้ฉุกละหุกถึงความเสมอภาค และความเป็นธรรมระหว่างมนุษย์กับสัตว์

คำสำคัญ : คนในนิทาน อุปลักษณสัตว์ วรรณกรรมวิจารณ์เชิงนิเวศ

¹ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประจำสาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ติดต่ได้ที่ : nkhwanchanok@hotmail.com

¹Assistant Professor Dr., Department of Thai Language, Faculty of Humanities and Social Sciences, Pibulsongkram Rajabhat University, e - mail: nkhwanchanok@hotmail.com

Abstract

The aim of this article was to analyze animal metaphor according to the concept of animal studies from the perspective of ecocriticism from “People in Story” of Korn Siriwatthano. The research was conducted by using research methodology for the humanities, attempted to understand and interpreted literature based on animal studies from a perspective of ecocriticism. The result showed that there were two animal metaphors to express 1) Animal metaphors in creating power in the family to compete for leadership. Humans exerted a bargaining power on animals to a depiction in the form of animals through actions. Making use of animal metaphor and invasion revealed an injustice of humans in animals. 2) Human metaphor in society was animals that live together in herds. Humans had developed culture as a symbol of prosperity; therefore, they considered animals different from them, leading to an unfair treat. However, humans and animals were both living creatures connected to nature. The novel unfolded human behavior while it also offered an insight into equality and justice between humans and animals.

Keywords: People in Story, Animal Metaphor, Ecocriticism

บทนำ

ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันสัตว์ถูกนำมาประกอบสร้างในเรื่องเล่า นิทาน วรรณกรรม และพิธีกรรมของมนุษย์อย่างหลากหลาย สิ่งเหล่านี้เป็นเครื่องยืนยันว่ามนุษย์และสัตว์มีความสัมพันธ์กันมาเป็นเวลาช้านาน ในวรรณกรรมบ่อยครั้งที่สัตว์ถูกนำมาประกอบสร้างเป็นตัวละครในลักษณะของการอุปโลกซ์ (Anthropomorphism) เป็นการเปรียบเทียบว่าสัตว์มีลักษณะเป็นมนุษย์ เช่น นิทานพื้นบ้าน ตำนานพื้นบ้าน เพลงกล่อมเด็ก เป็นต้น ดังที่ Clark (cited in Thanya Sangkhapunthanon, 2017:

อุปถัมภ์สัตว์ในนวนิยาย เรื่อง “คนในนิทาน” : สัตว์ศึกษา
ตามมุมมองวรรณกรรมวิจารณ์เชิงนิเวศ

354) อธิบายว่าการทำสัตว์ให้เป็นมนุษย์ คือ การสวมใส่ลักษณะรูปแบบหรือบุคลิกลักษณะของมนุษย์ให้แก่สัตว์ เทพเจ้า หรือวัตถุสิ่งของ โดยผ่านการใช้ภาษาของมนุษย์ที่ยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง การประกอบสร้างวรรณกรรมในลักษณะนี้สะท้อนให้เห็นความสัมพันธ์ใกล้ชิดระหว่างมนุษย์และสัตว์ที่มีมาเป็นเวลานาน สอดคล้องกับ Thanya Sangkhapunthanon (2013: 274 – 275) ที่วิเคราะห์คำฉันท์ดุขภูสิ่งเวยกล่อมช้าง โดยอธิบายว่าเป็นร่องรอยแสดงให้เห็นความสัมพันธ์อันใกล้ชิดระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ และการให้ความสำคัญกับสัตว์ว่าเป็นเสมือนมิตรที่ดีของมนุษย์ แต่เมื่อระบบคิดดังกล่าวมาจากมุมมองของชนชั้นปกครอง ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติก็เปลี่ยนไปเป็นความสัมพันธ์เชิงอำนาจ รับผิดชอบต่อตามอุดมการณ์ทางการเมือง ซึ่งไม่เพียงแค่วรรณกรรมไทยเท่านั้นที่นำสัตว์มาประกอบสร้างในตัวบท วรรณกรรมของญี่ปุ่นหลายเรื่องก็มีสัตว์เป็นตัวละครหนึ่งที่อยู่ร่วมกับมนุษย์ ดังที่ Arisa Pisitsotaranon (2017: 46) ได้ศึกษากำตูนเรื่องเนาซิกะมหาสงครามหุบเขาแห่งสายลม และอธิบายว่าเนาซิกะเป็นหญิงที่มีกระบอกเทโตะเกาะไหล่ การมีสัตว์อยู่บนบ่าเป็นสัญลักษณ์ของคนที่เป็นมิตรกับสัตว์และสิ่งแวดล้อม เป็นการสื่อภาพแทนว่าคน สัตว์ และสิ่งแวดล้อมดำรงอยู่คู่กัน ก้าวไปพร้อม ๆ กัน นับเป็นการเรียกร้องจริยธรรมในการนำเสนอภาพของสัตว์ผ่านการใช้ภาษาของมนุษย์

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์และสัตว์หรือสัตว์ศึกษา (Animal Study) เป็นแขนงหนึ่งของวรรณกรรมวิจารณ์เชิงนิเวศ (Ecocriticism) ซึ่งให้ความสำคัญกับสรรพสิ่งในโลกธรรมชาติทั้งสิ่งมีชีวิตและไม่มีชีวิต มุ่งวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์และธรรมชาติในมุมมองที่เป็นกลางให้ความยุติธรรมทั้งกับมนุษย์และสิ่งแวดล้อม สัตว์ถือเป็นสิ่งมีชีวิตในธรรมชาติเช่นเดียวกับมนุษย์ แต่โดยทั่วไปสัตว์ที่ถูกนำเสนอในวรรณกรรมมักมีฐานะต่ำต่อยกกว่ามนุษย์ สัตว์ศึกษาในมุมมองของวรรณกรรมวิจารณ์เชิงนิเวศยึดหลักคิดว่าสัตว์และมนุษย์มีสถานะเท่าเทียมกันเนื่องจากเป็นสิ่งมีชีวิตในระบบนิเวศเดียวกัน ทั้งนี้พบว่า สัตว์ในวรรณกรรมไทยมักถูกหยิบขึ้นมาแนะนำเสนอในเชิงสัญลักษณ์ของอำนาจในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง ยกตัวอย่างบทวิจารณ์ของ Chadarat Soontorndham (2015: 56) ที่วิจารณ์เรื่องอิสรภาพของประชาคม ลูนาซัย อธิบายว่าลิงแสมในเรื่องเป็นสัญลักษณ์ของการแสวงหาเสรีภาพ เป็นภาพแทนของคนในสังคมประชาธิปไตยที่ไม่ยอมจำนนต่อ

การถูกกักขังหรือถูกกีดรอนเสรีภาพโดยไม่เป็นธรรม ทั้งนี้ภาพนำเสนอในวรรณกรรมที่มีตัวละคร หรือการต่อสู้กันระหว่างมนุษย์กับสัตว์มักจบลงที่สัตว์เป็นผู้พ่ายแพ้ ทั้งนี้ การพิจารณาวรรณกรรมที่นำเสนอการอุปถัมภ์สัตว์ในเชิงอำนาจจึงเป็นสิ่งท้าทายจริยธรรมของมนุษย์ว่ามนุษย์มองสิ่งมีชีวิตต่างเผ่าพันธุ์ในลักษณะเช่นใด ดังที่ Suradech Chotiudompant (2017: 216 - 217) กล่าวว่ามนุษย์ต้องเผชิญหน้ากับพรหมแดนระหว่างมนุษย์กับสัตว์ ซึ่งมนุษย์อาจต้องกลับมาทบทวนและตระหนักถึงขีดจำกัดในการคิดแบบมนุษย์ สัตว์ศึกษาเป็นเครื่องผลักดันให้ความเป็นมนุษย์ถูกสร้างให้เป็นธรรมชาติที่มีสสารดละในตัวเอง ขยายขอบเขตความเป็นมนุษย์และลดทอนหรือลบล้างความเป็นสัตว์ที่มนุษย์ยึดเหนี่ยวไว้กับสิ่งมีชีวิตต่างเผ่าพันธุ์ จะเห็นว่าสัตว์ที่ถูกนำเสนอในตัวบทวรรณกรรมหากมองในทางมานุษยวิทยา สัตว์มักเป็นสัญลักษณ์ของอำนาจ การต่อรอง ซึ่งถือเป็นการมองสัตว์ในลักษณะมนุษย์นิยมซึ่งให้ค่าความหมายในเชิงวัฒนธรรม นำไปสู่ความไม่เท่าเทียมระหว่างมนุษย์กับสิ่งต่าง ๆ รอบข้างซึ่งรวมไปถึงสัตว์ด้วย แนวคิดมนุษย์นิยมยกมนุษย์ว่าเป็นผู้ประเสริฐเนื่องจากเป็นแนวศึกษาที่ยึดมนุษย์เป็นศูนย์กลาง (Anthropocentric) จึงมักสร้างภาพทางลบให้กับสิ่งที่ไม่ใช่มนุษย์ และบ่อยครั้งที่ภาพทางลบดังกล่าวตกอยู่ที่สัตว์ หากแต่ประเด็นสัตว์ศึกษาในมุมมองวรรณกรรมวิจารณ์เชิงนิเวศเป็นเช่นนั้นไม่ เพราะสัตว์ศึกษาเป็นการวิเคราะห์วรรณกรรมเชิงนิเวศมุ่งให้ความยุติธรรมกับสัตว์ในฐานะสิ่งมีชีวิตในธรรมชาติ หรือการยึดสัตว์เป็นศูนย์กลาง (animal - centric) ดังที่ Thanya Sangkhapunthanon (2017: 364) อธิบายว่าประเด็นเกี่ยวกับสัตว์ในมุมมองการวิจารณ์เชิงนิเวศให้ความสำคัญกับจริยธรรมโดยให้ความสนใจเรื่องการกดขี่และการทารุณกรรมสัตว์ ซึ่งความคิดที่ว่ามนุษย์กับสัตว์ต่างกันนำไปสู่การอภิปรายก่อให้เกิดความเข้าใจผิดโดยตัวบทวรรณกรรมมักให้อำนาจของมนุษย์เหนือกว่าสัตว์ จากแนวคิดนี้ผู้วิจัยจึงมุ่งวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์และสัตว์ผ่านการแสดงความสัมพันธ์เชิงอำนาจในลักษณะของการอุปถัมภ์ โดยยึดกรอบคิดประเด็นสัตว์ศึกษาในมุมมองวรรณกรรมวิจารณ์เชิงนิเวศมาเป็นกรอบในการวิเคราะห์ตัวบท ซึ่งวิเคราะห์โดยใช้สัตว์เป็นศูนย์กลางและให้ความสำคัญกับการอุปถัมภ์สัตว์และการนำเสนอสัตว์ในฐานะภาพแทน

กร ศิริวัฒน์ ได้อธิบายภูมิหลังของนวนิยายเรื่องคนในนิตานไว้ว่าเป็นงานเขียนถึงสังคมย้อนยุคเกษตรกรรมของคนลุ่มทะเลสาบสงขลา คนในสังคมเกษตรกรรม

อุปลักษณส์ัตว์ในนวนิยาย เรื่อง “คนในนิทาน” : สัตว์ศึกษา
ตามมุมมองวรรณกรรมวิจารณ์เชิงนิเวศ

ใช้ชีวิตเรียบง่าย หากินกับธรรมชาติ อาศัยพึ่งพิงธรรมชาติ พวกเขาอยู่ร่วมกัน มีความสัมพันธ์ในลักษณะเครือญาติ เป็นสังคมที่มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ผ่านกิจกรรมในการประกอบอาชีพ ด้วยตัวบทที่เป็นสังคมเกษตรกรรมสิ่งที่น่าสนใจคือ มนุษย์ย่อมอยู่กับธรรมชาติ สัตว์เป็นแรงงานสำคัญในการทำเกษตรกรรม การผสมผู้ระหว่างมนุษย์กับสัตว์ ถูกหยิบยกมาเป็นปมสำคัญของเรื่อง นวนิยายเรื่องนี้จึงน่าจะนำเสนอประเด็นจริยธรรมระหว่างมนุษย์และสัตว์ได้ชัดเจนเรื่องหนึ่งโดยสัตว์ถูกนำมาประกอบสร้างในเรื่องเป็นสิ่งมีชีวิตที่ไร้เดียงสา ถูกมนุษย์ใช้อำนาจในการข่มเหงรังแกและถูกนำมาเป็นเครื่องตอรองในเชิงอำนาจระหว่างพ่อตากับลูกเขยด้วย และมีการนำเสนอภาพมนุษย์ที่มีความเป็นสัตว์นับเป็นการอุปลักษณส์ัตว์ได้อย่างน่าสนใจ ซึ่งถือเป็นการท้าทายกรอบวัฒนธรรมอันดีงามในสังคมมนุษย์ ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาลักษณะของการอุปลักษณส์ัตว์ตามแนวคิดสัตว์ศึกษาในมุมมองวรรณกรรมวิจารณ์เชิงนิเวศ โดยมีวัตถุประสงค์ คือ เพื่อวิเคราะห์อุปลักษณส์ัตว์ตามแนวคิดสัตว์ศึกษาในมุมมองวรรณกรรมวิจารณ์เชิงนิเวศจากนวนิยายเรื่องคนในนิทาน ของ กร ศิริวัฒน์

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการวิจัยโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยทางมนุษยศาสตร์ ทำความเข้าใจและตีความวรรณกรรมตามแนวคิดสัตว์ศึกษาในมุมมองวรรณกรรมวิจารณ์เชิงนิเวศ (Ecocriticism) นำเสนอผลการวิจัยโดยใช้การพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า อุปลักษณส์ัตว์ตามประเด็นสัตว์ศึกษาในมุมมองวรรณกรรมวิจารณ์เชิงนิเวศ มี 2 ลักษณะ คือ อุปลักษณส์ัตว์ในการสร้างอำนาจในครอบครัว และอุปลักษณส์ัตว์ในสังคมเป็นสัตว์ที่อยู่ในฝูง ดังนี้

1) อุปลักษณส์ัตว์ในการสร้างอำนาจในครอบครัว

ครอบครัวที่ถูกนำเสนอเป็นตัวละครเอกของเรื่อง คือ ครอบครัวของเทิ้มทต ในครอบครัวนี้เดิมมีเพียงเทิ้มทต นิมน์น้อย และลูกสาวสองคน คือ ดอกบวบและดอกแตง ต่อมาครอบครัวขยายขึ้นเมื่อดอกบวบแต่งงานกับกรีซ และดอกแตงแต่งงานกับสินชัย จึงกลายเป็น 3 ครอบครัวที่อาศัยอยู่ร่วมกันในบ้านของเทิ้มทต ตามครรลองของสังคม

เกษตรกรรม ผู้ชายเป็นแรงงานหลักในการทำมาหากิน และเพิ่มทดซึ่งมีอาวุโสมากที่สุด จึงเป็นผู้นำของครอบครัว ขณะเดียวกันกรีชลูกเขยคนโตก็พยายามแย่งชิงอำนาจเพื่อจะเป็นผู้นำครอบครัวด้วย ดังนั้นอำนาจในครอบครัวที่ถูกนำเสนออย่างโดดเด่นที่สุด คือ อำนาจระหว่างพ่อตากับลูกเขย ทั้งนี้สัตว์ถูกนำมาอุปโลกณ์ในลักษณะของพฤติกรรมมนุษย์ว่าไม่ต่างจากสัตว์ เห็นได้จากการสร้างอำนาจในครอบครัวที่ปรากฏใน นวนิยาย เรื่อง คนในนิทาน ปรากฏดังนี้

1.1) อำนาจในครอบครัวระหว่างพ่อตากับลูกเขย

อำนาจในครอบครัวระหว่างพ่อตากับลูกเขยเป็นอำนาจที่ปรากฏเด่นชัดที่สุด ได้แก่ ความขัดแย้งระหว่างพ่อตากับลูกเขยคนโต คือ กรีช ที่พยายามแย่งชิงความเป็นผู้นำในครอบครัว หรือแย่งชิงการเป็น “จำฝูง” ซึ่งไม่ต่างจากสัตว์ ลักษณะของอำนาจระหว่างกรีชกับเพิ่มทดที่ปรากฏในตัวบทเริ่มจากการต่อรอง ชมชู่ ปีบปังคับ โดยมีเรื่องมาจากกรีชลูกเขยคนโตเป็นผู้กุมความลับที่เพิ่มทดมึรสนิยมทางเพศแบบผิดแผกพันธุ์ กล่าวคือเพิ่มทดมึอารมณ์ทางเพศกับสุนัข ครั้งหนึ่งขณะที่เพิ่มทดกำลังลงมือชมชู่แม่หมาลายขาวแดงบังเอิญว่ากรีชเข้ามาเห็นเข้า ซึ่งในขณะนั้นกรีชเองก็ยังไม่แน่ใจว่าสิ่งที่ตนเห็นคืออะไรกันแน่ ขณะที่เพิ่มทดผู้กระทำความผิดก็ร้อนตัวว่ากรีชเห็นว่าตนกำลังมีเพศสัมพันธ์กับสุนัข กรีชจึงมีอำนาจเหนือเพิ่มทดในฐานะผู้กุมความลับ ดังนั้นเมื่อกรีชส่งผู้ใหญ่มาสู่ขอต่อบวบลูกสาวของเพิ่มทด แม้เพิ่มทดไม่อยากจะยกให้แต่ก็จำยอม เพราะกลัวว่าหากไม่ยอมกรีชจะนำความลับของตนไปเปิดเผย และตนจะกลายเป็นที่รังเกียจไม่สามารถอยู่ร่วมกับคนในสังคมได้ แสดงให้เห็นว่ากรีชใช้อำนาจในเชิงต่อรอง ดังข้อความว่า

“เพิ่มทดอึดอัดหงุดหงิดเต็มอกแต่จำต้องกล้ำกลืนฝืนยอม พุดอะไรไม่ออกเหมือนน้ำท่วมปาก ... แกไม่ควรเอาเรื่องไม่เป็น เรื่องส่วนตัวมาเป็นเรื่องสร้างความลำบากใจให้กับลูกเมีย ในที่สุดเพิ่มทดต้องจำยอมยกต่อบวบลูกสาวให้กรีชไป ... พอคิดถึงเรื่องที่โสมมเกินไปในวันนั้นแล้วแกฉุนกึกขึ้นมาทันที มันทำให้เพิ่มทดรู้สึกว่าคุณกำลังตกอยู่ในความไม่ปลอดภัยตลอดเวลา”

(Korn Siriwatthano, 2019: 31 - 32)

อุปถัมภ์สัตว์ในนวนิยาย เรื่อง “คนในนิทาน” : สตรีศึกษา
ตามมุมมองวรรณกรรมวิจารณ์เชิงนิเวศ

เมื่อกริชแต่งงานกับดอกบวบและย้ายเข้ามาอยู่ในบ้านของเทิ้มทต การแย่งชิงความเป็นผู้นำระหว่างพ่อตากับลูกเขยอย่างกริชจึงเกิดขึ้นบ่อยครั้ง และทุกครั้งเทิ้มทตมักจะเป็นผู้ที่เสียทีกริชเสมอ เช่นเหตุการณ์ตอนที่เทิ้มทตชวนกริชไปสอยไข่มดแดงริมน้ำ โดยวางอุบายว่าจะเหยียบบ่าของกริชให้สะใจ ดังข้อความ

“เกิดคิดว่าคราวนี้จะเหยียบบ่าลูกเขยตัวแสบให้เต็มตีนสักครั้ง
หมั่นไส้มันมานานัก”

(Korn Siriwatthano, 2019: 30)

เทิ้มทตออกอุบายให้กริชขยู่ไต้ไฟแล้วจับไม้หลักที่ปักเอาไว้ให้แน่น ส่วนเทิ้มทตจะเหยียบบ่าแล้วยอนรังมดแดง แต่เทิ้มทตกลับถูกกริชตลบหลังเมื่อมดแดงทั้งรังร่วงลงมาใส่เทิ้มทต ปรากฏข้อความดังนี้

“ปล่อยมือเร็ว ปล่อย ปล่อย!”

แต่กริชจับไว้แน่นไม่ยอมปล่อย จนกระทั่งเทิ้มทตต้องทิ้งตัวลงน้ำดูมใหญ่กริชจึงยอมปล่อยมือจากข้อเท้าของเทิ้มทตแล้วรีบผุดขึ้นมาหายใจรัว ปากอ้ากว้าง ... กริชเห็นเช่นนั้นนั้นทำที่เป็นขยี้มดแดงที่กัดหัวล้านของเทิ้มทต แรง ๆ ปากก็พูด อยู่ตลอดเวลา

“มดแดงเต็มหัวเลยพ่อ อูย อูย..มดแดง มดแดง ผียะ ๆ “ กริชตีหัวล้านของเทิ้มทตแรง ๆ คล้ายคนตกใจทำอะไรไม่ถูก

(Korn Siriwatthano, 2019: 48 - 48)

การแย่งชิงอำนาจระหว่างพ่อตากับลูกเขยอย่างเทิ้มทตและกริชดำเนินต่อไปเรื่อย ๆ และกริชเองก็รู้ว่าตัวเองเป็นฝ่ายผิด แต่ก็ไม่ได้แสดงท่าทีว่าจะสำนึกผิดแต่อย่างใด และหวาดระแวงว่าเทิ้มทตจะทำร้ายตนกลับคืนในรูปแบบใด พฤติกรรมของกริชเป็นการอุปถัมภ์มนุษย์ให้มีสัญชาตญาณไม่ต่างจากสัตว์ ดังข้อความว่า

กรีซเองนั่งเฝ้ามาหลายวัน นับแต่วันที่ไปยอนไซม์แดง บนต้นหัวาริมคลองโน่น เขารู้และมองออกว่าเต็มทดยังโกรธเขาไม่หาย กรีซเองก็รู้สึกตัวว่าทำกับพ่อตาแรงเกินไป นึกแล้วอดสงสารไม่ได้ เขาไม่น่าแกล้งพ่อตาวัยเลยหกสิบแบบนี้เลยจริง ๆ มันทำให้เขานึกถึงสำนวนที่ว่า “ปิ่นเผ่า” ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสมอย่างยิ่ง ครั้งนี้เขาจึงเก็บค่านิ่ง ในใจลึก ๆ เขาไม่รู้ว่าเต็มทดยจะมาไม่ไหนอีก วางใจไม่ได้

(Korn Siriwatthano, 2019: 55)

กรีซคิดจะแก้แค้นที่เคยเสียรู้เต็มทศ เขาถูกเต็มทศหลอกโดยใช้อุบายให้กรีซ แบกเต็มทศซึ่งเข้าไปแอบในกระสอบข้าวโพดกลับมาที่บ้าน กรีซจึงแก้แค้นโดยการเข้าไปแอบในกระสอบข้าวโพดแล้วให้เต็มทศหอบเขากลับบ้านบ้าง แต่เต็มทศรู้ทัน จึงใช้อุบายหลอกความขี้ขางให้บังคับขี้ขางเองมาที่มกระสอบข้าวโพดที่กรีซแอบอยู่ ดังข้อความ

“อ้าว ถ้าข้างดาดีเหมือนที่มีงว่าลองให้แทงกระสอบข้าวโพด ไบนี้ดูซิ” ...

เต็มทศเห็นความขี้ขางเอาจริง แกตกใจขึ้นมาทันที แต่มั่นห้ามไม่ทันเสียแล้ว ... เต็มทศรีบตะโกนสุดเสียงว่า

“ข้าวโพดหลบ ข้างจะแทงแล้ว!”

สิ้นเสียงตะโกนของเต็มทศกรีซล้มตัวลง กระสอบข้าวโพด ตกพื้น กรีซเอาหัวลงคอแทบหัก ข้างแทงพลาดไปนิดเดียว

(Korn Siriwatthano, 2019: 139 - 140)

จากเหตุการณ์นี้แสดงให้เห็นว่าเต็มทศต้องการแสดงอำนาจในเชิงข่มขู่ต่อกรีซ ดังข้อความว่า

อุปักษณ์สัตว์ในนวนิยาย เรื่อง “คนในนิทาน” : สัตว์ศึกษา
ตามมุมมองวรรณกรรมวิจารณ์เชิงนิเวศ

“เพิ่มทดทาบกระสอบข้าวโพดกลับบ้านโดยเร็ว ... พลางนึก
ค่าตัวเองว่าทำไปได้อย่างไร นึกถึงหลานตัวน้อยที่อยู่ในท้องดอกบัว
แล้วถึงกับสะท้านอยู่นอกแต่ก็ใจกลับร่ำเริงกระปรีกระเปร่าอย่างเหลือเชื่อ
รู้สึกเหมือนสิ่งสกปรกกรรือในหัวใจได้ถูกปัดกวาดออกไปจนเกือบหมด”

(Korn Siriwatthano, 2019: 141)

ซึ่งวิเคราะห์ได้ว่าทั้งเพิ่มทดและกรีชไม่ต่างจากสัตว์ที่พยายามข่มขู่ลงเชิงกัน
เพิ่มทดในตอนนี้นึกถึงหลานตัวน้อยที่อยู่ในท้องของดอกบัวแล้วรู้สึกผิด มนุษย์แตกต่าง
จากสัตว์ตรงที่มนุษย์มีวัฒนธรรม มีศีลธรรม รู้จักผิดชอบชั่วดี ส่วนความรู้สึกที่เหมือนได้แก่แค่น
คือ สัตว์ขาดญาณดิบที่มีมนุษย์มีไม่ต่างจากสัตว์นั่นเอง

กรีชเริ่มมีอำนาจเหนือเพิ่มทดขึ้นไปอีกครั้ง เมื่อกรีชบังเอิญไปเห็นว่าเพิ่มทด
กำลังข่มขืนดินขาวซึ่งเป็นหมาอ้วนตัวเมียและเป็นสัตว์เลี้ยงของเพิ่มทด กรีชเริ่มแน่ใจว่า
เหตุการณ์ที่ตนเห็นเพิ่มทดกำลังมีเพศสัมพันธ์กับแม่หมาลายขาวแดงที่โบสถ์หลังเก่าเป็น
เรื่องจริง เหตุการณ์นี้ทำให้กรีชอยู่ในสถานการณ์ที่มีอำนาจเหนือกว่าเพิ่มทดในฐานะผู้กุม
ความลับ กรีชเริ่มใช้อำนาจที่มีในการข่มขู่ และต่อรอง ในขณะที่เพิ่มทดยุ่กับความทุกข์
ทรมานกลัวว่าความลับอันดำมืดของเขาจะถูกเปิดเผย กรีชใช้อำนาจที่เขามีเพื่อแก้แค้น
เพิ่มทด โดยเริ่มจากการข่มขู่ผ่านสถานการณ์การประกอบพิธีกรรมเรียกตาทอมโคกชี้แร่
ซึ่งพิธีกรรมนี้มีชาวบ้านมาร่วมพิธีเป็นจำนวนมาก กรีชข่มขู่เพิ่มทดผ่านบทร้องพื้นบ้าน
ในการอัญเชิญตาทอมโคกชี้แร่ ด้วยบทร้องที่แสดงว่าตนรู้ความลับของเพิ่มทด ดังนี้

“พอไปถึงกลางทางพ่อเอาย่านางมัดอึหมีไว้”

เพียงเท่านั้นเพิ่มทตกก็แจ่มแจ้งแดงแจ้ขึ้นในใจทันทีว่ากรีชได้
รู้ความลับอันดำมืดของแกแล้วแน่ ... กรีชจ้องตาเพิ่มทดผู้พ่อตา
แล้วทำเป็นไม่สนใจ ร้องซ้ำความเดิมอีกครั้ง เสียงดังกว่าเดิม

เพิ่มทดรู้สึกเหมือนถูกจับแก้ผ้าประจานต่อหน้าผู้ชน ... แก
จึงร้องต่อว่า

“รู้แล้วมีงอย่าบอกทั้งนาในนานอกพ่อยกให้” ทุกคนร้องรับ
โดยอัตโนมัติ พร้อมกับหัวเราะครื้นเครง

(Korn Siriwatthano, 2019: 149 - 150)

แสดงให้เห็นว่ากริซใช้อำนาจข่มขู่จนกระทั่งได้ที่นาทั้งหมดของเท็มทแล้ว เขายังใช้อำนาจนั้นในการต่อรองเพื่อให้ได้ผลประโยชน์ที่เพิ่มขึ้นโดยการบีบบังคับให้เท็มท ยกวัวควายที่มีให้กับเขาด้วย เท็มทตกอยู่ใต้อำนาจของกริซจึงจำยอมปฏิบัติตามคำขอนั้น โดยไม่มีสิทธิ์ต่อรองใด ๆ เท็มทจึงพ่ายแพ้ต่อกริซอย่างศิโรราบเพราะหากไม่ปฏิบัติตาม และหากกริซเปิดเผยความลับของตนต่อหน้าสาธารณชนเท็มทจะไม่เหลือแม้แต่ศักดิ์ศรี ของความเป็นมนุษย์ เพราะเท็มททำผิดวัฒนธรรมที่เป็นแนวปฏิบัติอันดีของคนในสังคม เมื่อกริซเคยข่มขู่เท็มทแล้วได้ผลประโยชน์ตามที่เขาต้องการ เขาก็ฮึกเหิม ข่มขู่เท็มทมาตลอดโดยไม่คำนึงถึงความอาวุโส คิดแค่เพียงว่าตัวเองเป็นผู้ชนะ พฤติกรรม ของกริซจึงไร้ศีลธรรม ดิบเถื่อน ขณะเดียวกันเท็มทก็ต้องยอมเป็นเบี้ยล่าง เพราะกลัวว่า หากถูกเปิดเผยความลับจะทำให้เขากลายเป็นที่นินทารังเกียจของคนในสังคม มีข้อความ ปรากฏดังนี้

เท็มทกำลังตกเป็นฝ่ายเสียเปรียบอยู่หลายขุม ถ้าพูดให้เห็น ภาพชัดเจนต้องบอกว่าขณะนี้กริซกำลังได้ที่ขึ้นชื่อคือเท็มทอยู่ กริซเองก็พยายามชิงความได้เปรียบอยู่ตลอดเวลา เพื่อสร้าง ผลประโยชน์ให้แก่ตนเอง เท็มทไม่ต่างอะไรกับลูกไก่ในกำมือของ เขา บีบก็ตายคลายก็รอด กริซขอให้เท็มทช่วยอะไรแกจะทำให้ หมดทุกอย่าง แม้จะตกอยู่ในภาวะหวานอมขมกลืนเพียงใดก็ตาม เท็มทก็พยายามดิ้นรนให้ หลุดพ้นจากบ่วงที่คล้องคาคอยู่นั่นหนา ตลอดเวลา แต่ดูเหมือน ยิ่งดิ้นมันยิ่งรัดแน่นจนหายใจแทบไม่ออก ทำให้เท็มทเข้าใจถึงภาวะแห่งความจำยอมได้เป็นอย่างดี

(Korn Siriwatthano, 2019: 251)

เท็มทพยายามดิ้นรนให้หลุดพ้นจากอำนาจของกริซ แต่เมื่อถูกกริซข่มขู่เท็มท ก็ต้องกลับไปอยู่ในภาวะจำยอมเช่นเดิม เพราะเขากลัวว่าคนในสังคมจะรังเกียจเขาพอถูก กริซใช้อำนาจข่มขู่บ่อยมากขึ้นเท็มทตัดสินใจอย่างหมาจนตรอกว่าเป็นอย่างไรก็เป็นกัน เขายอมให้กริซมีอำนาจเหนือเขา และกริซใช้อำนาจนั้นอย่างรุนแรงมากขึ้นจนเขาหมด ศักดิ์ศรีของความเป็นคน เขาเลยต่อต้านโดยการไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของกริซ ดังข้อความ

อุปนิสัยสัตว์ในนวนิยาย เรื่อง “คนในนิทาน” : สัตว์ศึกษา
ตามมุมมองวรรณกรรมวิจารณ์เชิงนิเวศ

“แกตั้งใจจะไม่ยอมอ่อนข้อให้กริชอีกต่อไป อะไรจะเกิดก็ให้มันเกิด จะแฉความลับดำมืดของแกก็ให้มันรู้ไป แกกล้าก่อกวนผืนอกตรมมานานมากแล้ว แกไม่สามารถอยู่ในสภาพที่ถูกกดตันได้อีกต่อไป เป็นไรเป็นกัน”

(Korn Siriwatthano, 2019: 263)

เมื่อทีมหอดูดาวตัดสินใจสั่งแบบหัวชนฝา เขาตั้งใจจะไม่ตกเป็นเบี้ยล่างรองรับอำนาจของกริชอีกต่อไป เนื่องจากกริชไม่เคยไว้หน้าเขา กริชทำกับเขาจนเขาไม่เหลือศักดิ์ศรีของความเป็นคน ทีมหอดูดาวและกริชจึงเกิดการต่อสู้กันโดยใช้กำลังตั้งข้อความว่า

“ทั้งสองคนหน้าตาถมึงทึง แววดาเด็ดเดี่ยว ไม่หลงเหลือความสัมพันธ์ระหว่างพ่อตากับลูกเขย จ้องกันตาเขม็ง”

(Korn Siriwatthano, 2019: 276)

กริชไม่เคยคิดว่าตัวเองผิด ไม่รู้จักเด็กรู้จักผู้ใหญ่ และไม่มีศีลธรรมใด ๆ หากเขาไม่ได้ในสิ่งที่เขาต้องการเขาก็พร้อมจะทำลายล้าง เหมือนดั่งที่เมื่อทีมหอดูดาวไม่ทำตามคำสั่งเขา เขาก็นำความลับของทีมหอดูดาวไปเปิดเผยให้ชาวบ้านรู้ โดยไม่คิดเลยว่าที่ผ่านมาทั้งที่นำ วัวควาย หรือลูกสาว ทีมหอดูดาวได้ยกให้เขาไปหมดแล้ว ตั้งข้อความ

“กูพูดความจริงไว้ย การพูดความจริงมันผิดตรงไหนวะ” กริชยังไม่สำนึก พยายามพ่นคำพูดออกมา เนื้อตัวหน้าตาเต็มไปด้วยเลือด มือหนึ่งกุมบาดแผลที่มีเลือดออกมากไว้ อีกมือกำด้ามมีดแน่นสองตาแดงเป็นเลือด

“ความจริงของมึงแต่มันทำร้ายกู ทำร้ายครอบครัวของกู ทำร้ายศักดิ์ศรีของกู” ทีมหอดูดาวทันควัน

(Korn Siriwatthano, 2019: 280 - 281)

1.2) อำนาจในครอบครัวระหว่างแม่ยายกับลูกเขย

นินมีน้อยชื่นชมและพอใจลูกเขยอย่างกรีซ เพราะเป็นคนฉลาด ทันทคน
ตั้งข้อความ

“กรีซเป็นคนฉลาด ทันทคน กล้างานดี มั่นคงเป็นหัวหน้า
ครอบครัวที่ดีได้ในอนาคต”

(Korn Siriwatthano, 2019: 31)

และที่สำคัญเมื่อกรีซเข้ามาเป็นเขยในบ้านของเท็มทกับนินมีน้อยแล้ว
นินมีน้อยยังคงมีเพศสัมพันธ์กับกรีซด้วย เนื่องจากครั้งหนึ่งกรีซได้ออกอุบายว่าเขาไป
บนบานกับเจ้าป่า หากสิ่งที่บนได้สมหวังจะมีเพศสัมพันธ์กับแม่ยาย

“ผมบนบานกับตาหมอโคกชี้แรงไว้ว่า ถ้าได้วัวคืนมาจะขอ
นอนกับแม่ยายสักครั้ง”

(Korn Siriwatthano, 2019: 211)

ขณะเดียวกันกรีซคิดว่าการมีเพศสัมพันธ์กับนินมีน้อยก็เป็นการเอาชนะเท็มท
ได้อีกทางหนึ่งด้วย จากตัวบทนำมาวิเคราะห์ได้ว่าการที่กรีซมีเพศสัมพันธ์กับนินมีน้อย
เป็นการสร้างฐานอำนาจให้กับกรีซ และสร้างอำนาจที่เหนือกว่าโดย การกุมความลับ
อันค้ำมีดของอีกฝ่าย การกระทำของกรีซและนินมีน้อยจึงไม่ต่างจากสัตว์ที่มีสัญชาตญาณดิบ
ในการผสมพันธุ์กันโดยไม่คำนึงถึงศีลธรรมและความถูกต้อง แต่เมื่ออารมณ์ทางเพศนั้นได้
ถูกบรรเทาลงไปแล้ว กรอบของวัฒนธรรมจึงเข้ามากระตุ้นศีลธรรมของนินมีน้อย พฤติกรรม
ของนินมีน้อยเปรียบได้กับนางสองแขนในหนังตะลุงที่ปรากฏในตัวบทอันเป็นสัญลักษณ์
ของสัญชาตญาณสัตว์ในตัวมนุษย์ เป็นความต้องการค้ำมีดของจิตใจโดยไร้กรอบ
วัฒนธรรมใด ๆ ตั้งข้อความว่า

เรื่องที่กรีซได้บนบานไว้กับตาหมอโคกชี้แรงนั้น อันที่จริงแ
จะบิดพลิ้วเสียก็ได้เพราะแแก่ไม่ได้เป็นคนบนบาน ... แแก่ควรปล่อยให้
ตาหมอโคกชี้แรงแผลงฤทธิ์กับกรีซเสียก่อนแล้วแแก่ค่อยทำตามที่กรีซ

อุปนิสัยสตรีในนวนิยาย เรื่อง “คนในนิทาน” : สตรีศึกษา
ตามมุมมองวรรณกรรมวิจารณ์เชิงนิเวศ

บนบานไว้ ...นั่นเพราะภายในจิตใจของแกมีนางสองแขนแอบซ่อน
อยู่เหมือนที่เต็มทว่านั่นเอง พอผลอนางสองแขนก็จะแสดงตนออกมา
ทำลายทุกสิ่งทุกอย่างให้ย่อยยับไปในที่สุดและยากจะแก้ไขด้วย ...

(Korn Siriwatthano, 2019: 220)

การที่กรีซมีความสัมพันธ์กับนิ่มน้อย ทำให้กรีซได้ผลประโยชน์หลายอย่าง
เช่น นิ่มน้อยจึงต้องเอาใจและเข้าข้างกรีซ ซึ่งนี่ถือเป็นกลอุบายอย่างหนึ่งของกรีซใน
การสร้างฐานอำนาจเพื่อแย่งชิงความเป็นผู้นำครอบครัว กรีซจึงถือเป็นผู้ชนะอย่างแท้จริง

1.3) อำนาจระหว่างพี่เขยและน้องเมีย

กรีซออกอุบายหลอกให้ดอกแดงไปวิดปลาในหนองน้ำกับตน ก่อนที่
จะมีเพศสัมพันธ์กับดอกแดงซึ่งเป็นน้องสาวของภรรยา ดอกแดงจึงตกเป็นภรรยาอีกคน
ของกรีซ ดังนั้นจึงวิเคราะห์ได้ว่ากรีซใช้สัญชาตญาณสตรีในการ “เทครัว” ผู้หญิงทุกคนใน
บ้านมาเป็นภรรยาของตน เพื่อสร้างฐานอำนาจของความเป็นผู้นำให้ตนอยู่เหนือจากคู่แข่ง
อย่างเต็มทอ อยู่เหนือคู่แข่ง คือ สิ้นชัย เพื่อตนเองจะได้เป็นจำฝูงคอยควบคุมทุกคนอย่าง
แท้จริง ดังที่ดอกแดงไม่กล้าแสดงความคิดเห็น ไม่กล้าวิจารณ์พฤติกรรมของกรีซที่ก้าวร้าว
พ้อตา เนื่องจากกลัวว่ากรีซจะนำความลับที่ตนเองก็ตกเป็นภรรยาอีกคนของกรีซไปเปิดเผย
ดอกแดงจึงต้องเงียบ และอยู่ในภาวะจำยอม ดังข้อความปรากฏ คือ

ดอกแดงทอดถอนใจยาว พลันนึกไปถึงเรื่องที่ตัวเองไปวิดปลา
กับกรีซ มันเป็นฝันร้ายที่เกาะกินใจดอกแดงอยู่ตลอดเวลา เป็นยิ่ง
กว่ามະเร็งร้ายกักร่อนชีวิต ลึกแล้วนางกลัวกรีซจะปากพล่อย
เปิดเผยมันออกมาอีก ครอบครัวของนางคงแตกเป็นผุยผง คนอย่าง
กรีซไว้ใจไม่ได้ ดังนั้นนางจึงไม่ใช่คู่ต่อกรของกรีซ เพราะนาง
เสียเปรียบทุกประตู

(Korn Siriwatthano, 2019: 270)

กรีซลดทอนอำนาจของสินชัยด้วยการเป็นซู้กับดอกแดง พฤติกรรมของกรีซ ถือเป็น การดูถูกและลดทอนศักดิ์ศรีของสินชัย ดังข้อความว่า

“สินชัยยืนตัวเย็นเป็นน้ำแข็ง ลำคอตีบตันเหมือนถูกจับยึดแกลบ
พุดอะไรไม่ออก รู้สึกมันเหมือนโดนจามหัวด้วยขวานรามสูร ทรดตัวลง
นั่งแช่น้ำถึงหน้าอก ดอกบวบเข้ามากอดน้องเขยแล้วร้องไห้สะอึก
สะอื้น”

(Korn Siriwatthano, 2019: 287)

จากเหตุการณ์ดังกล่าววิเคราะห์ได้ว่าเพศสัมพันธ์เป็นสัญลักษณ์ของ สัญลักษณ์ชาติพันธุ์ที่มนุษย์และสัตว์ต่างมีส่วนร่วมกัน จากตัวบทใช้สัญลักษณ์ทางเพศเป็น ภาพแทนของสัญลักษณ์ชาติพันธุ์ในตัวมนุษย์ และการที่ดอกแดงคิดได้หลังจากได้ร่วมเพศกับ พี่เขยตัวเองไปแล้ว คือ การตระหนักถึงในศีลธรรม ความไม่เหมาะสมที่ตนได้ทำสิ่งนั้นกับ พี่เขยและตั้งใจแน่วแน่ว่าจะไม่ทำสิ่งนั้นอีก ดังนั้นวัฒนธรรมหรือแนวปฏิบัติในสังคม จึงเป็นสิ่งที่ทำให้มนุษย์ต่างจากสัตว์ โดยที่มนุษย์สร้างวัฒนธรรมขึ้นมาเพื่อยกระดับว่าเผ่าพันธุ์ ของตนเป็นผู้ประเสริฐ ซึ่งหากไม่มีวัฒนธรรมมนุษย์และสัตว์ก็ล้วนเป็นสิ่งมีชีวิตในระบบนิเวศ มีความปรารถนา มีสัญชาตญาณในการล่าเหยื่อ การผสมพันธุ์ ไม่แตกต่างกัน จากเรื่อง สัตว์จึงถูกนำมาใช้ในการต่อรองอำนาจในฐานะ “ความลับสุดยอด” ที่ทำให้ผู้อยู่ใต้อำนาจ พ่ายแพ้อย่างศิโรราบ

การศึกษาภาพแทนของสัตว์ในตัวบทวรรณกรรม (Representation) ในลักษณะการนำเสนอสัตว์ในเชิงเปรียบเทียบหรืออุปลักษณ์ พบว่า สัตว์ถูกนำมา อุปลักษณ์เป็นลักษณะของตัวละครเอกในเรื่อง ทั้งกรีซและเท็มทาก็ล้วนเป็นสัตว์ ที่อยู่ใน สถานะความต้องการเป็นจำฝูงโดยทั้งคู่ต่างใช้อำนาจทั้งหมดเท่าที่ตนมีเพื่อแย่งกันเป็นผู้นำ ส่วนสินชัย นิมน์น้อย ดอกบวบ ดอกแดง อุปลักษณ์เป็นสัตว์ที่เป็นผู้ตามอยู่ในฝูง ผู้ชายเป็นสัตว์ ที่ใช้เล่ห์เหลี่ยม และพละกำลังทำลายล้างศัตรู เพื่อความต้องการเป็นจำฝูง ส่วนผู้หญิงเป็น สัตว์ที่อยู่ในฝูง แม้จะถูกจำฝูงกดขี่รังแกแต่ก็ไม่ต้องการที่จะหนีไปไหน เพราะอย่างน้อย หากอยู่ในฝูงก็จะมีความปลอดภัย มีจำฝูงเป็นผู้ดูแล

อุปถัมภ์สัตว์ในนวนิยาย เรื่อง “คนในนิทาน” : สัตว์ศึกษา
ตามมุมมองวรรณกรรมวิจารณ์เชิงนิเวศ

เมื่อวิเคราะห์ตามมุมมองวรรณกรรมวิจารณ์เชิงนิเวศจะเห็นว่าสัตว์ถูกเชื่อมโยงกับเรื่องของศีลธรรมและลักษณะนิสัยของมนุษย์ ผู้เขียนใช้สัตว์มาเป็นกระจกสะท้อนให้เห็นสัญชาตญาณของมนุษย์ที่มีความดิบเถื่อน ไม่ต่างจากสัตว์ จากตัวบทเป็นการเปรียบเทียบสัตว์เพื่อนำเสนอภาพแทนธรรมชาติของมนุษย์ที่ไร้ศีลธรรม อธิบายได้เป็น 2 ประเด็นได้แก่

กรณีแทมทตที่มีความต้องการร่วมเพศกับสุนัข จิตไร้สำนึกของแทมทตที่เกิดอารมณ์ทางเพศกับสุนัขถือเป็นลักษณะของความเป็นหนึ่งเดียวกันของสิ่งมีชีวิตที่ล้วนเกิดและดำรงอยู่ในโลกเดียวกัน จิตไร้สำนึกไม่มีกรอบของวัฒนธรรม หรือศีลธรรมใด ๆ มาเป็นตัวกำหนด แต่เกิดขึ้นตามสัญชาตญาณ จากเรื่องมนุษย์คิดว่าตนเองเหนือกว่าสัตว์ จึงพยายามใช้อำนาจในการข่มเหง รั้งแกลสัตว์ด้วยวิธีการต่าง ๆ อย่างพฤติกรรมของแทมทตที่ใช้อำนาจและกำลังข่มขืนแม่หมาหลายตัวแดงโดยจับหัวสุนัขยัดเข้าไปในกลอง ทำให้แม่หมาหลายตัวแดงไม่มีทางต่อสู้และถูกแทมทตข่มขืน แทมทตข่มขืนดินขาวโดยการไต่ไต่ขยับนานางมัดขาของดินขาว ดินขาวต่อสู้ด้วยสัญชาตญาณและกัดแทมทตซึ่งเป็นเจ้าของ พฤติกรรมของแทมทตแสดงให้เห็นว่าแทมทตมีความคิดวามมนุษย์เหนือกว่าสัตว์ มนุษย์จะใช้อำนาจความเป็นมนุษย์ข่มเหงหรือรังแกสัตว์ก็ได้ หรือเรียกว่าแนวคิดมนุษย์เป็นศูนย์กลาง (Anthropocentric) อย่างไรก็ตามจากกรณีของแทมทตแม้ว่าแทมทตจะอยากร่วมเพศสัมพันธ์กับสัตว์แต่แทมทตก็ยังคิดว่าตัวเองเป็นมนุษย์ เมื่อพินิจ “คนในนิทาน” ตามแนวคิดสัตว์ศึกษาในมุมมองวรรณกรรมวิจารณ์เชิงนิเวศพบว่าสัตว์ที่ถูกนำเสนอในตัวบทไม่ได้รับความยุติธรรมทั้งที่สัตว์ไม่ได้ทำร้ายมนุษย์แต่กลับถูกมนุษย์ใช้ความเป็นมนุษย์ทำร้าย ข่มเหง และข่มขืน จากตัวบทสุนัขถูกนำเสนอในฐานะสิ่งมีชีวิตที่บริสุทธิ์ไร้เดียงสา แต่กลับถูกมนุษย์ซึ่งคิดว่าตัวเองเป็นศูนย์กลางของสิ่งมีชีวิตทั้งปวง ยัดเยียดความเป็นสัตว์ชั้นต่ำให้ ด้วยการกระทำ การเปรียบเทียบ การย้าย ซึ่งนับว่าการนำเสนอภาพสัตว์ในลักษณะนี้เป็นความอยุติธรรมต่อสัตว์

กรณีของกริช ผู้เขียนใช้การอุปถัมภ์สัตว์ให้เป็นมนุษย์ผ่านภาพแทน คือกริช เมื่อวิเคราะห์ตามพฤติกรรมของกริชซึ่งเป็นมนุษย์แต่พฤติกรรมของเขากลับไม่ต่างจากสัตว์ กล่าวคือ กริชมีความต้องการการเป็นผู้นำ ดังนั้นเขาจึงมองว่าแทมทตซึ่งเป็นพ่อตาเป็นศัตรู ศัตรูที่เขาจะต้องเอาชนะ เขาจึงไม่เคารพ ยำเกรง และมองคนอื่น ๆ ใน

ครอบครัวว่าเป็นผู้ไร้อำนาจที่เขาจะสามารถควบคุม บงการ หรือสั่งการใด ๆ ก็ได้ กริชเริ่มขยายฐานอำนาจโดยการมีเพศสัมพันธ์กับแม่ยายและน้องเมียเพื่อหวังกุมความลับของคนเหล่านี้ เพื่อวันหนึ่งข้างหน้าจะใช้ในการต่อรองผลประโยชน์บางอย่าง พฤติกรรมของกริชจึงไม่ต่างจากสัตว์ที่ขี้เล่ห์เหลี่ยมในการทำร้ายจำฝูง กริชจึงเป็นสัตว์ในร่างของมนุษย์ เพราะกริชไม่มีศีลธรรม สามารถทำสิ่งใดก็ได้เพื่อประโยชน์ของตัวเอง กล่าวได้ว่าผู้เขียนใช้การนำเสนอพฤติกรรมของสัตว์ในฐานะเป็นกระจกเงาสท้อนพฤติกรรมมนุษย์ (The animal mirror) โดยเชื่อมโยงไปสู่เรื่องราวทางศีลธรรม ความดี - เลวของมนุษย์ผ่านภาพแทนของกริชนั่นเอง

2) อุปลักษณ์มนุษย์ในสังคมเป็นสัตว์ที่อยู่ในฝูง

กร ศรีวิวัฒน์ ได้อธิบายภูมิหลังของนวนิยายเรื่องคนในนิทานไว้ว่าเป็นงานเขียนถึงสังคมยุคเกษตรกรรมของกลุ่มทะเลสาบสงขลา คนในสังคมเกษตรกรรมใช้ชีวิตเรียบง่าย หากินกับธรรมชาติ อาศัยพึ่งพิงธรรมชาติ พวกเขาอยู่ร่วมกัน มีความสัมพันธ์ในลักษณะเครือญาติ เป็นสังคมที่มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ผ่านกิจกรรมในการประกอบอาชีพ เช่น การทำนาในลักษณะ “เอาแรง” หรือทางภาคกลางเรียกว่าล้งแขกเกี่ยวข้าว การชวนกันไปล่าสัตว์เพื่อนำมาเป็นอาหาร และนำมาถนอมอาหารด้วยมนุษย์ในสังคมยุคนั้นอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขด้วยการยึดถือปฏิบัติตามจารีต ประเพณีที่ได้กำหนดร่วมกันขึ้นมา ดังนั้นทุกคนจึงต้องปฏิบัติตามจารีตประเพณีของสังคม เพราะจารีตประเพณีจะเป็นเครื่องปิดกั้นสัญชาตญาณดิบ เกือบในตัวมนุษย์ จากสภาพสังคมที่เพิ่มทดอาศัยอยู่ เมื่อเพิ่มทดทำผิดจารีต วัฒนธรรมของสังคมทำให้เขาถูกลงโทษจากสังคมซึ่งไม่เพียงแต่เพิ่มทดเท่านั้นที่ถูกพิพากษาโดยกฎหมายของสังคม กริช รวมถึงคนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้ที่ทำผิดก็ถูกคำพิพากษาจากสังคมด้วย คำพิพากษาจากสังคมไม่ใช่กฎหมายที่ทุกคนต้องถือปฏิบัติ และมีการกำหนดโทษความผิดไว้ชัดเจนอย่างปัจจุบัน แต่คำพิพากษาจากสังคมส่งผลกระทบต่อคนทำผิดไม่สามารถอยู่ร่วมกับคนในสังคมได้ ใช้ชีวิตอย่างไม่มีความสุขเพราะไม่เป็นที่ยอมรับของกลุ่มคน ดังนั้นอำนาจในสังคมจึงส่งผลกระทบต่อเพิ่มทดและครอบครัวในฐานะที่เป็นสัตว์สังคม อธิบายได้ดังนี้

การที่เพิ่มทรมีเพศสัมพันธ์กับสุนัขถือเป็นเรื่องผิดประเพณีอย่างร้ายแรง เพราะสุนัขถูกเปรียบเปรยว่าเป็นสัตว์ชั้นต่ำ การที่มนุษย์มีเพศสัมพันธ์กับสุนัขนับเป็น

อุปถัมภ์สัตว์ในนวนิยาย เรื่อง “คนในนิทาน” : สัตว์ศึกษา
ตามมุมมองวรรณกรรมวิจารณ์เชิงนิเวศ

การลดทอนศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์อย่างสิ้นเชิง ดังนั้นหากเรื่องราวอัปยศที่เพิ่มทรมีความสัมพันธ์กับสุนัขถูกเปิดเผยออกไปจะต้องเป็นที่สนใจของชาวบ้าน ดอกบวบเป็นภาพแทนของคนในครอบครัวที่พยายามปกป้องกันโดยพยายามจะช่วยปกปิดความลับไม่ให้คนอื่นรู้ จะเห็นว่าอิทธิพลของคนในสังคมส่งผลต่อการดำเนินชีวิตของตัวละครเป็นอย่างยิ่ง ดังข้อความว่า

ดอกบวบอยากรู้ว่าทำไมพ่อจึงเป็นเช่นนั้นไปได้ ความกำหนด
และค้นหาภายในใจคนทำไมมันถึงมากมายขนาดนั้น ... เพียงมีใคร
สักคนตะโกนขึ้นในหมู่บ้านหรือในวัดว่า “เพิ่มทตแห็บหมา” พ่อก็
หมดสิ้นศักดิ์ศรีของความเป็นคนทันที อยู่ต่อไปก็ไม่ต่างจากตายทั้งเป็น
(Korn Siriwatthano, 2019: 182)

เรื่องความต้องการทางเพศเป็นเรื่องที่คนในสังคมถูกเหยียดหยาม เป็นเรื่อง
ตลกขบขันที่เล่าสู่กันฟังในหมู่เพื่อนสนิทมิตรสหาย ทั้งที่คนก็ล้วนมีความต้องการทางเพศ
แทบทั้งสิ้น ดังนั้นหากความลับของเพิ่มทตถูกเผยแพร่ออกไปจะกลายเป็นเรื่องตลกขบขัน
ที่เล่าขานกันไปในวงกว้าง สังคมจึงเป็นส่วนสำคัญที่กำหนดวิถีชีวิตของเพิ่มทตและ
ครอบครัว ดังข้อความที่สินชัยกล่าวไว้ว่า

“คนกับสัตว์เอากันเป็นว่าเล่น ทำไมคนแต่งถึงแต่งแบบนั้น
ไม่ตะขิดตะขวงใจบ้างหรือ ดูเหมือนทุกคนชอบกับเรื่องราวแบบนี้
ในวงน้ำหาวกทำยทุ่ทุ้งก็เล่าเรื่องราวดำมืดพวกนี้สู่กันฟังเป็นที่
ครั้นครัง วันแล้ววันเล่า ซ้ำแล้วซ้ำเล่าโดยไม่รู้เบื่อ นี่ยังไม่นับที่
คนสมสู่กับคนนะ ทั้งสมสู่กันตามประเพณีและลักลอบสมสู่กัน”
(Korn Siriwatthano, 2019: 239 – 240)

การอยู่ร่วมกันในสังคม ทุกคนล้วนต้องการการยอมรับจากผู้อื่น แต่เมื่อไม่ได้รับ
การยอมรับก็จะส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่ หรืออย่างน้อยที่สุดบุคคลนั้นก็ขาด
ความสุขในการดำเนินชีวิต เพิ่มทตเป็นคนหนึ่งที่อยู่ในสังคม เมื่อเขาเริ่มรู้สึกว่าเขากลายเป็น
ตัวตลกในสังคมทำให้เพิ่มทตค้นพบแบบหมาจนตรอก ดังข้อความว่า

“เทิ้มทตไม่พาวีตีนขาวเข้าปาล่าสัตว์อีกหรือวะ ฮ่าฮ่า..!”

แล้วจะไม่ให้เทิ้มทตแปลกใจได้อย่างไรเล่า ... แสดงว่าคนร้องทัก
คงรู้เรื่องความลับอันดำมืดของแกเข้าให้แล้ว เทิ้มทตรู้สึกเหมือนถูก
เปิดหน้าให้เห็นกันทั่วหมู่บ้าน แกรู้สึกปวดร้าวและเจ็บแค้นลึก

(Korn Siriwatthano, 2019: 272)

มนุษย์กำหนดวัฒนธรรมขึ้นมาเป็นแนวประพฤติปฏิบัติเพื่อปกปิดสัญชาตญาณดิบ
หรือสัญชาตญาณความเป็นสัตว์ในตัวเองออกไป ดังที่เทิ้มทตถามถึงสัญชาตญาณดิบของ
คนที่มาฆังดูการประลองมิดของเขากับลูกเขย ความว่า

“คนเรานั้นก็มีถ้อยกันทุกคนนั่นแหละ ลองถามตัวเองดูสิว่า
เคยทำอะไรถ้อยไว้บ้าง เคยคิดอะไรถ้อย ๆ แบบนรกจกเปรตมาบ้าง
กูเชื่อว่าทุกคนคิด” เทิ้มทตซึ่มดไปรอบวงก่อนพูดต่อเสียงสั้นและ
ขาดเป็นห้วง ... “กูเลกว่าทุกคนแค่เผลอทำให้ปรากฏ มันถ้อย
ขนาดต้องเหยียบย่ำให้จมดินเขียวหรือวะ”

(Korn Siriwatthano, 2019: 285)

จากคำพูดของเทิ้มทต แสดงให้เห็นว่ามนุษย์ทุกคนล้วนมีสัญชาตญาณสัตว์อยู่ใน
ในตัว แต่หากปกปิดได้ก็สามารถอยู่ในสังคมได้ หากแต่ใครที่แสดงสัญชาตญาณสัตว์นั้น
ออกมาให้เป็นที่ปรากฏถือว่าเป็นผิดวัฒนธรรม สังคมจะลงโทษผู้ผิดวัฒนธรรมด้วยกฎของ
แต่ละสังคม ซึ่งสิ่งที่เทิ้มทตและครอบครัวถูกลงโทษจากสังคมคือ การไม่คบค้าสมาคมด้วย

อำนาจของกฎหมายที่ถูกกำหนดโดยกลุ่มชน สังคม และวัฒนธรรมพื้นถิ่นถือเป็น
ข้อตกลงในการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข หากมีใครประพฤติผิดไปจากกฎเกณฑ์แม้ไม่มี
กฎหมายบังคับก็ใช้อย่างเป็นทางการ แต่ชาวบ้านก็ลงโทษกันเองเหมือนดังที่กรีซประพฤติผิด
จารีตประเพณีที่มีความสัมพันธ์กับแม่ยายและน้องเมีย อีกทั้งยังต่อสู้กับพ่อตาอย่างไม่
เคารพยำเกรง เขาจึงถูกคำพิพากษาจากชาวบ้าน ดังความว่า

ชาวบ้านทั่วไปต่างอยู่ในร่องรอยของจารีตประเพณีและวัฒนธรรมประจำถิ่น
แต่ก็มีเสียงหนึ่งดังขึ้นอย่างเหลืออดว่า

อุปถัมภ์สัตว์ในนวนิยาย เรื่อง “คนในนิทาน” : สัตว์ศึกษา
ตามมุมมองวรรณกรรมวิจารณ์เชิงนิเวศ

“มีงมันเร็วกว่าเท็มทหลายเท่า มีงรู้เปล่าไอ้กริช มีงมันสัตว์
เดรัจฉานซัด ๆ !”

(Korn Siriwatthano, 2019: 288)

คำพิพากษาของคนในสังคมส่งผลให้ครอบครัวของเท็มทหมดความสุข
ไม่สามารถอยู่ร่วมกับคนในสังคมได้ เพราะเท็มททำผิดจารีตประเพณีที่ไม่มีเพศสัมพันธ์
กับสุนัข แมยามีเพศสัมพันธ์กับลูกเขย และพีเขยมีเพศสัมพันธ์กับน้องเมีย สิ่งเหล่านี้ไม่
เป็นที่ยอมรับในสังคม ดังความว่า

คำนินทาว່าร้ายถาโถมเข้ามารอบทิศจนยากจะปิดป้อง ทุกวัน
ตกเป็นเป้าสายตาที่สอดส่องเข้ามาด้วยความไม่เป็นมิตรและดูถูก
เหยียดหยาม หัวใจทุกดวงแตกสลายเป็นผุพัง

(Korn Siriwatthano, 2019: 292)

กริช ผู้ปล่อยให้สัญชาตญาณความเป็นสัตว์ออกมาสำแดงตัว ถูกคำพิพากษา
จากสังคมว่าเป็นเดรัจฉาน ทำให้เขาไม่สามารถเป็นที่ยอมรับ และไม่สามารถอยู่ในหมู่บ้าน
ได้ ดังข้อความว่า

กริชก็อยู่อย่างหลักเร้นไม่เห็นเดือนเห็นตะวัน เขาถูกสังคม
ประณามอย่างสาหัส หนักกว่าเท็มทหลายเท่า เขาไม่มีสิ่งใดหลงเหลือ
อยู่ในตัวเอง แม้แต่หัวใจของเขาเอง ความมอหังการแตกสลายเป็นผุพัง

(Korn Siriwatthano, 2019: 293)

จะเห็นว่าสังคมเป็นจุดศูนย์รวมใหญ่ที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่ออยู่ร่วมกัน พึ่งพา
อาศัยกัน วัฒนธรรมที่ถูกสร้างขึ้นในสังคมเป็นแนวปฏิบัติร่วมกัน ใครทำผิดวัฒนธรรม คือ
ยอมปล่อยให้สัญชาตญาณดิบเถื่อน ในตัวเองออกมาครอบงำการกระทำ ก็จะถูกลงโทษ
จากสังคม จากที่กล่าวมาเมื่อตีความตามตัวบทกล่าวได้ว่าวัฒนธรรมทำให้มนุษย์ต่างจาก
สัตว์ ในแต่ละวัฒนธรรมมีกฎเกณฑ์ ข้อกำหนดแตกต่างกัน แต่จุดที่ทุกวัฒนธรรมมีร่วมกัน
คือ เป็นสิ่งที่กำหนดให้คนในสังคมนั้น ๆ ยึดถือปฏิบัติเพื่อให้สามารถดำรงอยู่ร่วมกันอย่าง

สงบสุข และหากพิจารณาจรรยาบรรณด้วยมุมมองจรรยาบรรณวิชาการเชิงนิเวศจะเห็นว่ามนุษย์และสัตว์แท้จริงแล้วมีความเป็นหนึ่งเดียวกันในฐานะสิ่งมีชีวิต มีความต้องการผสมพันธุ์ ความเป็นนักรล่า การเป็นผู้นำ การดิ้นรนต่อสู้ที่เหมือนกัน เหมือนดั่งหิมตกที่มองสุนัขด้วยความพิศวาสในฐานะสิ่งมีชีวิตเหมือนกัน ด้านมิติของจิตใจเปรียบเทียบได้ตั้งสัญชาตญาณดิบที่ทุกคนมี เมื่อวัฒนธรรมถูกสร้างขึ้นมาทำให้มนุษย์ยึดตนเองเป็นศูนย์กลางและมองว่าสัตว์เป็นสิ่งที่มีชีวิตชั้นต่ำ ดังนั้นเมื่อมนุษย์แสดงสัญชาตญาณดิบออกมาจึงได้รับการลงโทษ การประณาม หรือรับผลของการกระทำในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง ในตัวบทวิทยกประสงค์ในการร่วมเพศแบบข้ามเผ่าพันธุ์ระหว่างเผ่าพันธุ์มนุษย์และเผ่าพันธุ์สัตว์มานำเสนอเพื่อเสียดแทงสำนึกของมนุษย์ ให้เห็นว่าแม้มนุษย์จะกระทำต่อสัตว์อย่างไรศีลธรรมเพียงใด แต่สัตว์ก็ถูกมองข้ามและไม่ได้รับความยุติธรรมใด ๆ เพราะมนุษย์ใช้วัฒนธรรมบัญญัติไว้แล้วว่าเผ่าพันธุ์ของตนเป็นเผ่าพันธุ์ของผู้ประเสริฐ ส่วนเผ่าพันธุ์สัตว์เป็นเดรัจฉาน การผสมพันธุ์แบบข้ามเผ่าพันธุ์จึงเป็นสิ่งที่น่ารังเกียจยิ่ง วัฒนธรรมคือมายาคติที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อยกระดับเผ่าพันธุ์ตนเองให้สูงกว่าสัตว์ หากไม่มีวัฒนธรรมมนุษย์และสัตว์ก็มีความเป็นหนึ่งเดียวกัน ดังที่ผู้เขียนนำเสนอผ่านภาพแทน กฤษ คือ สัตว์ที่ต้องการการเป็นจำฝูง ต้องการอำนาจอย่างไร้ศีลธรรม เข้มทนต์เป็นสัตว์ที่ไม่สามารถขมอารมณ์/สัญชาตญาณดิบของตนเองไว้ได้ ดังนั้นมนุษย์จึงต่างจากสัตว์ที่มนุษย์มีวัฒนธรรม มนุษย์ที่ไร้วัฒนธรรมก็คือสัตว์ที่บังเอิญเกิดมาในร่างของมนุษย์เท่านั้นเอง

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยที่พบการอุปถัมภ์สัตว์ในการสร้างอำนาจในครอบครัวของตัวละครผ่านการแย่งชิง ชมขู่ ต่อรองอำนาจเพื่อให้ได้การเป็นผู้ชนะ ได้การเป็นผู้นำผ่านการแสดงพฤติกรรมอันไร้จิตสำนึกที่ทั้งมนุษย์และสัตว์ต่างก็มีสัญชาตญาณในการเอาตัวรอด และต้องการชัยชนะไม่ต่างกัน โดยในเรื่องวิทยกฤษเรื่องของการร่วมเพศต่างเผ่าพันธุ์มานำเสนอด้วย สิ่งเหล่านี้ล้วนมาจากสัญชาตญาณดิบที่ทั้งมนุษย์และสัตว์ต่างก็เป็นสิ่งมีชีวิตในระบบนิเวศธรรมชาติเดียวกันแสดงให้เห็นความเป็นหนึ่งเดียวกัน ทางพุทธศาสนาก็มีหลักคำสอนที่สะท้อนว่ามนุษย์และสัตว์มีความเท่าเทียมกัน ด้วยหลักปฏิบัติข้อหนึ่งว่าห้ามฆ่าสัตว์ตัดชีวิต นั้นหมายความว่าหลักคิดของศาสนาพุทธก็มองว่าสัตว์เป็นสิ่งมีชีวิต

อุปลักษณสัตว์ในนวนิยาย เรื่อง “คนในนิทาน” : สัตว์ศึกษา
ตามมุมมองวรรณกรรมวิจารณ์เชิงนิเวศ

มีสิทธิไม่ต่างจากมนุษย์ สอดคล้องกับ Kandaporn Jaroenkitboworn (2012: 58) ที่ศึกษาผู้หญิงกับอุปลักษณสัตว์ตามมุมมองการวิเคราะห์วาทกรรมวิธีการปฏิบัติสัมพันธ์ การอภิปรายผลด้านหนึ่งพบว่าพุทธศาสนาหล่อหลอมให้มองมนุษย์ด้วยกันเป็นสัตว์โลก มนุษย์ถูกเปรียบเป็นสัตว์มาเนิ่นนาน อีกทั้งถูกจัดว่าเป็นสัตว์ที่เท่าเทียมกันไม่ว่าจะเป็น เพศใดก็ตาม หากมองกันในแง่บวกวิธีการปฏิบัติต่อกันก็ย่อมเป็นไปได้ในทางบวก ผลการวิจัย แสดงให้เห็นว่ามนุษย์ไม่ได้มองสัตว์ในแง่บวก และไม่เคยมองสัตว์ว่าเป็นสิ่งมีชีวิตที่ เท่าเทียมกับเผ่าพันธุ์ของตนจึงนำไปสู่การปฏิบัติต่อสัตว์ในฐานะนายกับบ่าว

วัฒนธรรมเป็นภาพแทนอำนาจที่ถูกสร้างขึ้นโดยมนุษย์ เป็นเรื่องกำหนดให้ มนุษย์มีความแตกต่างจากสัตว์ ทำให้มนุษย์มองสัตว์ว่าเป็นอื่นเพราะต่างเผ่าพันธุ์และ อยู่ในสถานะด้อยต่ำกว่ามนุษย์ จากเรื่องคนในนิทาน มีการเล่าโดยใช้เค้าโครงมาจากนิยาย ประมปราของท้องถิ่นภาคใต้ เช่น เค้าโครงเรื่องเล่าของหนังตะลุงที่ไอ้เท่งมีความสัมพันธ์กับ สุนัข เรื่องเล่าของนางสองแขน เรื่องเล่าของนางมณโฑ ล้วนเป็นตำนานประจำถิ่นของ ภาคใต้ที่นำเสนอสัตว์ในฐานะสิ่งมีชีวิตชั้นต่ำ หากมนุษย์มีเพศสัมพันธ์กับสัตว์จะถูกคนใน สังคมรังเกียจ ถึงแม้ว่าตัวบทจะนำเสนอว่ามนุษย์ทำร้ายหรือข่มขืนสัตว์ก็ตาม สอดคล้อง กับ Darin Pradittatsanee (2016) ที่วิเคราะห์บทสนทนาของกอริลล่า ในเรื่อง Ishmael : An Adventure of the Mind and Spirit ที่ว่า “คุณถูกคุมขังโดยระบบอารยธรรมที่ บังคับคุณไม่มากนักน้อยให้ทำลายโลกต่อไปเพื่อที่จะมีชีวิตอยู่” แสดงให้เห็นว่าอารยธรรมมี กลไกและระบบความคิดความเชื่อใดที่มีอำนาจครอบงำมนุษย์ไว้ได้อย่างเบ็ดเสร็จ ความสำคัญ ของภาษาและเรื่องเล่า เช่น นิทานประมปราหรือตำนานทางศาสนา เรื่องเล่า ตำนาน ในวัฒนธรรมกระแสหลักที่ผูกโยงอยู่กับระบบความคิดความเชื่อทางศาสนา เรื่องเล่าและ ตำนานมีบทบาทสำคัญในการกำหนดทัศนคติที่มนุษย์มีต่อตนเองและโลกธรรมชาติ นวนิยายเรื่องนี้ใช้ในการตีแผ่ให้ผู้อ่านตระหนักถึงทัศนคติที่มนุษย์กำหนดให้ตนเองเป็น ศูนย์กลางของสรรพสิ่ง คิดว่าตนมีสถานภาพที่สูงกว่าและมีอำนาจเหนือกว่าสิ่งมีชีวิตอื่น ๆ อีกทั้งยังเหมารวมว่าสรรพสิ่งดำรงอยู่เพื่อให้มนุษย์กอบโกยและใช้อย่างไม่บันยะบันยัง โดยไม่เปิดพื้นที่เหลือไว้ให้ชีวิตอื่น ๆ ได้มีที่ยืนในโลก และ Suradech Chotiudompant (2017: 207) กล่าวว่าแนวคิดมนุษยนิยมยกมนุษย์ให้เป็นศูนย์กลางของการให้ค่า

ความหมายในเชิงวัฒนธรรม เป็นการเปิดโปงให้เห็นจินตนาการในสายสัมพันธ์เชิงอำนาจที่ไม่เท่าเทียมระหว่างมนุษย์กับสิ่งต่าง ๆ รอบข้างซึ่งรวมไปถึงสัตว์ด้วย กล่าวคือ มนุษย์ยกเผ่าพันธุ์ของตนว่าประเสริฐและสร้างภาพในทางลบให้แก่สิ่งรอบข้าง

จากผลการวิจัยที่วิเคราะห์ตัวบทตามมุมมองวรรณกรรมวิจารณ์เชิงนิเวศ พบประเด็นที่น่าสนใจคือ มนุษย์คิดว่าตนเองเป็นศูนย์กลางของสรรพสิ่ง จึงพยายามไขว่คว้าหาอำนาจที่สูงสุดให้กับเผ่าพันธุ์ตัวเองโดยไม่คำนึงถึงสิ่งมีชีวิตต่างเผ่าพันธุ์ วัฒนธรรมหรืออารยธรรมเป็นอำนาจเบื้องต้นที่เกิดมาพร้อมกับตัวมนุษย์ เป็นอำนาจที่กีดกันแบ่งชนชั้นกับสิ่งมีชีวิตชนิดอื่นว่าสิ่งนั้นเกิดมาเพื่อรับใช้มนุษย์ กริขเป็นภาพแทนที่แสดงให้เห็นว่ามนุษย์ไม่ได้ประเสริฐไปกว่าสัตว์ ทั้งสัญชาตญาณความรู้สึกนึกคิดล้วนเป็นความต้องการแบบสัตว์ทั้งสิ้น ส่วนที่มทตเป็นภาพแทนของมนุษย์ที่กดขี่ ช่มเหงสัตว์ อีกทั้งสัตว์ที่ถูกนำเสนอในตัวบทเป็นสิ่งมีชีวิตที่อ่อนแอ ไร้กำลังในการต่อสู้กับมนุษย์ จึงตกเป็นเบี้ยล่างที่ถูกมนุษย์ย่ำยี หน้าซ้ำสัตว์ยังกลายเป็นความเปรียบในเชิงดูถูกดูแคลนว่าชั้นต่ำ ทั้งที่เมื่อเปรียบเทียบกันแล้วมนุษย์ที่นำเสนอในตัวบทกลับมีพฤติกรรมต่ำกว่าสัตว์ด้วยซ้ำ สิ่งเหล่านี้ล้วนตอกย้ำแนวคิดที่ยึดมนุษย์เป็นศูนย์กลางของสรรพสิ่ง ดังนั้นแนวคิดของเรื่องและผู้เขียนต้องการนำเสนอจึงน่าจะเป็นความเชื่อมโยงระหว่างมนุษย์และสัตว์ในฐานะสิ่งมีชีวิตบนโลกธรรมชาติที่น่าจะมีความเสมอภาคเท่าเทียมกัน แต่สิ่งที่เกิดขึ้นจริงกลับตรงกันข้าม สัตว์ถูกมนุษย์กดขี่ช่มเหงในฐานะทาสผู้ต่ำต้อย และอีกนัยหนึ่งน่าจะเป็นการเรียกร้องความเสมอภาคเท่าเทียม และความเป็นธรรมให้กับสัตว์ด้วย

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ทฤษฎีเรื่อง คนในนิทาน สรุปได้ว่าอุปลักษณ์สัตว์ตามมุมมองการวิจารณ์เชิงนิเวศที่ปรากฏในนวนิยายเรื่องคนในนิทานของกร ศิริวัฒน์ มี 2 ลักษณะ คือ

1) อุปลักษณ์สัตว์ในการสร้างอำนาจในครอบครัว พบการใช้ภาพแทนของสัตว์จากตัวบทวรรณกรรม (Representation) ในลักษณะการนำเสนอสัตว์เชิงเปรียบเทียบหรืออุปลักษณ์ สัตว์ถูกนำมาอุปลักษณ์เป็นลักษณะของตัวละครเอกที่อยู่ในครอบครัวเดียวกัน มีการแย่งชิงอำนาจ ช่มชู่ ต่อรองผลประโยชน์จากคนในครอบครัวเพื่อต้องการเป็นผู้นำ อุปลักษณ์เป็นสัตว์ที่อยู่ในฝูงเดียวกัน ทำร้ายกันเพื่อความอยู่รอดและการเป็นจำฝูง

อุปลักษณส์ตว์ในนวนิยาย เรื่อง “คนในนิทาน” : ส্তว์ศึกษา
ตามมุมมองวรรณกรรมวิจารณ์เชิงนิเวศ

เชื่อมโยงกับเรื่องของศีลธรรมและลักษณะนิสัยของมนุษย์ ส্তว์ถูกนำมาเป็นเครื่องต่อรองอำนาจ ผู้เขียนใช้สตรว์มาเป็นกระจกสะท้อนให้เห็นสัญชาตญาณของมนุษย์ที่มีความดิบเถื่อนไม่ต่างจากสตรว์ เมื่อพิจารณาตามแนวคิดสตรว์ศึกษาในมุมมองของการวิจารณ์เชิงนิเวศพบว่าสตรว์ที่ถูกนำเสนอในตัวบทไม่ได้รับความยุติธรรมเพียงเพราะเป็นสตรว์ ทั้งที่สตรว์ไม่ได้ทำร้ายมนุษย์แต่กลับถูกมนุษย์ใช้อำนาจทำร้าย ช่มเหง และช่มเขิน สตรว์ถูกนำเสนอในฐานะสิ่งมีชีวิตที่บริสุทธิ์ ไร้เดียงสา แต่กลับถูกมนุษย์ซึ่งคิดว่าตัวเองเป็นศูนย์กลางของสิ่งมีชีวิตทั้งปวงยึดยึดความเป็นสตรว์ชั้นต่ำให้ ด้วยการกระทำ การเปรียบเปรย การย่ำยี ซึ่งนับว่าการอุปลักษณส์ตว์ในลักษณะนี้เป็นความอยุติธรรมต่อสตรว์

2) อุปลักษณส์มนุษย์ในสังคมเป็นสตรว์ที่อยู่ในฝูง เนื่องด้วยสภาพสังคมเกษตรกรรมผู้คนดำรงอยู่ร่วมกันอย่างเครือญาติ มนุษย์จึงสร้างวัฒนธรรมขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสงบสุข และเป็นการยกระดับเผ่าพันธุ์ของตนให้สูงกว่าสตรว์ ซึ่งเมื่อตีความจากตัวบทสิ่งที่ผู้เขียนต้องการนำเสนอ คือ การอุปลักษณส์มนุษย์ในสังคมเป็นสตรว์ที่อยู่ในฝูง ซึ่งหากไม่มีวัฒนธรรมมนุษย์และสตรว์ก็ล้วนมีความเป็นหนึ่งเดียวกัน เนื่องจากมีสัญชาตญาณความต้องการผสมพันธุ์ ความเป็นนกล่า การเอาชนะ การดิ้นรนต่อสู้ที่เหมือนกัน ดังนั้นเมื่อมนุษย์ทำผิดจารีต ประเพณี โดยการแสดงสัญชาตญาณดิบออกมาจึงได้รับการลงโทษ การประณาม หรือรับผลของการกระทำในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง เช่น การไม่คบค้าสมาคมด้วย ทำให้คน ๆ นั้นไม่สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข เพราะมนุษย์เป็นสตรว์สังคม ต้องการการยอมรับในเผ่าพันธุ์ มนุษย์จึงต้องประพฤติตนตามจารีตประเพณี เนื่องจากอำนาจของเสียงส่วนใหญ่ในสังคมหรือการไม่เป็นที่ยอมรับในสังคมส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิต

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์และสตรว์ในประเด็นสตรว์ศึกษาตามมุมมองวรรณกรรมวิจารณ์เชิงนิเวศจะเห็นว่าผู้แต่งใช้การอุปลักษณส์มนุษย์ให้เป็นสตรว์ แสดงความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์และสตรว์ว่ามีความเป็นหนึ่งเดียวกันในฐานะสิ่งมีชีวิตในระบบนิเวศเดียวกัน อันแสดงออกผ่านความต้องการสมสู่กับสตรว์ สัญชาตญาณดิบที่มาจากจิตใต้สำนึกไร้การปรุงแต่งทางวัฒนธรรม เมื่อมนุษย์รวมตัวกันเป็นสังคม มนุษย์ก็กลายเป็นสตรว์สังคม และได้สร้างวัฒนธรรมเป็นกรอบจารีตอันพึงปฏิบัติเพื่อให้อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข สิ่งนี้จึงนำไปสู่การแบ่งชนชั้นระหว่างมนุษย์และสตรว์ทำให้มนุษย์มองสตรว์ว่าเป็นอื่นจากเผ่าพันธุ์

ของตน คนในนิทานได้ตั้งคำถามเชิงจริยธรรมและเรียกร้องความเป็นธรรมให้กับสัตว์
ในฐานะสิ่งมีชีวิตที่ควรจะมีสิทธิเท่าเทียมกับมนุษย์ แต่กลับถูกมนุษย์ย่ำยี และลิดรอนสิทธิ
ในฐานะนายกับบ่าว

ข้อเสนอแนะ

ควรมีการศึกษานวนิยายเรื่องคนในนิทานในแนวทางมานุษยวิทยาให้ทราบ
ถึงการอุปถัมภ์สัตว์ตามแนวมนุษยนิยมอันจะนำไปสู่การตั้งประเด็นเกี่ยวกับมาตรฐาน
ทางศีลธรรมหรือศีลธรรมระหว่างมนุษย์และสัตว์ต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาสงคราม ปีงบประมาณ 2562

References

- Arisa Pisitsotaranon. (2017). *Understand Ghibli* (2nd Ed.). Bangkok: SuanNguenMeeMa Publishers. (In Thai)
- Chadarat Soontorndham. (2015). *Freedom not in Surrender cited in Ruenruthai Sujjapun* (Editor), Wow Saeng Prachathipatai. Bangkok: Napetch Publishing. (In Thai)
- Darin Pradittatsanee. (2016). *Consider Environmental Issues in Modern American Literature*. Bangkok: Chulalongkorn University. (In Thai)
- Kandaporn Jaroenkitboworn. (2012). Women and Animal Metaphors: A Perspective from Interactional Approach to Discourse, *Journal of Language and Linguistics*. 31 Vol.1, 44 – 59. (In Thai)
- Korn Siriwatthano. (2019). *Humans in the story* (3rd Ed.). Pathum Thani: NakornPublishing. (In Thai)

อุปถัมภ์สัตว์ในนวนิยาย เรื่อง “คนในนิทาน” : สัตว์ศึกษา
ตามมุมมองวรรณกรรมวิจารณ์เชิงนิเวศ

- Suradech Chotiudompant. (2017). *Animal Study: To the World of Virtual Image cited in Suddan Wisudthiluck, Animal Kingdom: Anthropology of Animals and Animal Studies*. Bangkok: Kobfai Publishing. (In Thai)
- Thanya Sangkhapunthanon. (2013). *Ecocriticism in Thai Literature*. Pathum Thani: NakornPublishing. (In Thai)
- Thanya Sangkhapunthanon. (2017). *Not just a Brute: Animal Studies in the point of view of Ecocriticism cited in Ruenruthai Sujjapun (Editor), Theory of Arts Criticism The Viewpoints of Thai Scholars*. Pathum Thani: NakornPublishing. (In Thai)

Received: August 28, 2019

Revised: October 19, 2019

Accepted: October 28, 2019